

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43



Сви знамо да је двадесети век раздобље невероватног научног напретка у људској историји. Примена научних достигнућа променила нам је живот на начин о коме раније генерације нису могле ни да сањају. У двадесетом веку човек је први пут полетео машином тежом од ваздуха, што је у другој половини века кулминирало летом Јурија Гагарина у космос и првим човековим спуштањем на Месец.

Поред напретка у медицини, компјутерским технологијама, астрономији и космологији, физици, као и бриљантних умова који су створили нове теорије о свету чији смо део, то је био век који је човечанству донео и највише патње, невиђена зверства и злочине, два светска рата са огромним бројем жртава, а све то је кулминирало најужаснијим човековим изумом – атомском бомбом, такође достигнућем истих тих научника. Поменимо само Роберта Опенхајмера и Едварда Телера који су учествовали у злогласном пројекту “Менхетн”. Овај пројекат окончан је успешном пробом прве атомске бомбе у Новом Мексику 1945. године поетично назване “тринити”, односно тројство. Недуго затим, на небу изнад Хирошима и Нагасакија појавиле су се печурке које су за собом оставиле стотине хиљада жртава и несагледиве последице за неколико наредних генерација. Период хладног рата обележиле су бројне атомске пробе [\[1\]](#) и грозничаво трка за наоружањем која је довела до тога да су нуклеарни силоси највећих светских сила били препуни бојевих глава чији је број био довољан да се чак неколико пута уништи читав планета. Као да једном није довољно. Од пројекта „Менхетн“ створене су још јаче бомбе чија снага десетинама и стотинама пута превазилази разорну моћ ТНТ бомби бачених на Хирошиму и Нагасаки. Сетимо се само хидрогенске, односно водоничне бомбе.

Нуклеарни арсенал светских суперсила

Следеће земље су званично признате као нуклеарне силе: САД, Русија, Британија, Француска и Кина. Ове земље чине тзв. нуклеарни клуб. Овом клубу припадају државе које су и потписнице споразума о неширењу нуклеарног наоружања. Поред поменутих земаља, Пакистан и Индија такође поседују значајан арсенал. Међутим, ситуација се ту додатно компликује. Наиме, Северна Кореја је успешно извела нуклеарне пробе, али услед строге контроле информација није познато колико нуклеарних бојевих глава поседује. Без обзира на то, свакако да је једна од главних “осовина зла”, како је ову земљу оквалификовао Џорџ Буш, у стању да своје балистичке пројектиле наоружа нуклеарним бојевим главама. Осим тога, Северна Кореја се повукла из поменутог споразума о неширењу нуклеарног наоружања 2003. године након што су је САД оптужиле да тајно и противно споразуму развија нуклеарни програм. Ситуација у случају

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

највећег америчког савезника на Блиском истоку још је сложенија. Израел званично никада није ни потврдио ни негирао да поседује нуклеарни арсенал. Упркос томе, према одређеним проценама, ова држава поседује више од стотину нуклеарних бојевих глава. Иако Иран још увек у својим постројењима није произвео атомску бомбу, готово целокупна светска јавност помно прати ток кризе око нуклеарног програма ове земље. На афричком континенту Јужноафричка Република је поседовала нуклеарно оружје које је развила током осамдесетих, али га је демонтирала почетком деведесетих година. За ову земљу везан је један куриозитет. Наиме, сматра се, што додуше никада није потврђено, да је 1979. године Јужноафричка Република заједно са Израелом извршила нуклеарну пробу у јужном Атлантику. Амерички сателит по имену “Вела” регистровао је двоструки светлосни блесак са острва Принц Едвард. Овај догађај је затим постао познат као “Вела инцидент”. Такође, бројне земље које су чланице НАТО алијансе обавезне су да на својој територији имају размештен одређен број бојевих глава. Канада је све до 1984. била “домаћин”, а на Балкану Грчка је све до 2001. године такође имала одређени број пројектила.

Иако Француска, Британија и Кина поседују респектабилни нуклеарни арсенал, ипак су далеко најјаче светске нуклеарне силе САД и Русија. Следећа табела представља, закључно са јануаром прошле године, број размештених нуклеарних бојевих глава у свету по подацима шведског института за мир “Сипри” [\[2\]](#) :

Стратегијски пројектили

Тактички пројектили

Укупан број

САД

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

2202

500

2702

Русија

2787

2047

4834

В. Британија

160

160

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

Француска

300

300

Кина

186

није познато

186

Индија

-

-

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

60-70

Пакистан

-

-

60

Израел

-

-

80

С. Кореја

није познато

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

није познато

није познато

Укупно

8392

Сматра се да Индија, Пакистан и Израел поседују бојеве главе које су само делимично оперативне док је потпуно непознат број пројектила којима располаже Северна Кореја. Ова земља је успешно извела нуклеарне пробе у октобру 2006. и у мају 2009. године.

Стратегијске нуклеарне бојеве главе се од стратешких разликују по снази, али и по домету. Поменути пројектили могу бити смештени на интерконтиненталним балистичким пројектиlima који имају домет и по неколико хиљада километара, као што је рецимо руски топољ М [3], који представља интерконтинентални балистички пројектил који се може лансирати из силоса или са самоходног возила, на подморницама или на стратешким бомбардерима. Домет топоља М износи чак 10.500 километара. Осим тога, овај пројектил може да носи четири до шест независних бојевих глава снаге до 550 килограма, у поређењу са атомском бомбом која је бачена на Хирошиму, чија је снага била 13 килотона, и Нагасаки, чија је снага била 21 килотон. Русија располаже и бројним стратешким бомбардерима [4] који су такође у стању да носе

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

нуклеарне пројектиле, као и подморницама које би евентуално могле да се непримећене приближе обали САД. Ударна снага руске подморничке флоте јесу подморнице типа “тајфун”

[5] На сајту Федерације америчких научника помиње се да је број патрола руских нуклеарних подморница данас далеко мањи него што је био током хладног рата и да су патроле ограничене на близину руских обала.

[6] Ово би наравно требало узети са резервом јер су у последње време Руси, нарочито за време председничког мандата Владимира Путина, интензивирали извиђачке патроле стратешких бомбардера, што укључује и недавне вежбе на територији Венецуеле. Али ово се такође односи и на патроле руских стратешких подморница.

Њујорк тајмс

је писао да су две руске нуклеарне подморнице патролирале источном обалом Сједињених Држава августа прошле године. “Једна од подморница је откривена на удаљености од око 200 миља од обале САД, изјавио је анонимни извор у Пентагону.”

[7]

Ево још неких података о руским стратешким нуклеарним снагама: до јуна 2009. године руске стратешке снаге [8] располагале су са 608 стратешких носача који могу да понесу до 2.683 нуклеарне бојеве главе. Стратешке ракетне снаге располагале су са 367 оперативних система који могу да носе 1.248 бојевих глава. Постоје четири типа ових система. Стратешка флота укључује 13 подморница које су опремљене стратешким нуклеарним пројектилима који могу да понесу 591 бојеву главу. Стратешка бомбардерска авијација се састоји од 76 бомбардера који могу да понесу 844 крстарећих пројектила дугог домета. У октобру 2009. свемирски систем раног упозорења укључивао је пет сателита од којих се два налазе у геостационарној орбити.

[9]

Осим тога потребно је да напоменемо да Руси своју одбрамбену доктрину заснивају на принципу одвраћања који подразумева бројни нуклеарни арсенал који се константно налази у оперативном стању. У периоду када је била суочена са великом економском кризом која је узроковала стагнацију њених конвенционалних снага Русија се умногоме ослањала управо на свој нуклеарни потенцијал који представља више него респектабилни штит и средство одвраћања од све агресивније стратегије Северноатлантског савеза.

Што се америчког нуклеарног арсенала тиче [10], Американци наравно нимало не заостају за Русима нарочито када су у питању стратешке нуклеарне подморнице

[11]

које такође могу да се приближе руској обали. Американци су током хладног рата развили тзв. стратегију одвраћања која има три вида:

минимално одвраћање

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

подразумева минимални одговор на нуклеарни напад,
масивна одмазда
подразумева одговор који је далеко јачи од напада и
обострано уништење
које подразумева трећи екстремни вид ове стратегије и на који су Американци током хладног рата озбиљно рачунали.

Америчке стратешке снаге базирају се углавном на стратешким подморницама типа охајо

[\[12\]](#)

које носе стратегијске интерконтиненталне балистичке пројектиле типа тридент

[\[13\]](#)

. Број ових подморница је од 2002. године ограничен на 14. Свакако, Американци располажу огромним бројем стратешких бомбардера који је чак већи него што је руска стратешка авијација и то захваљујући стратегији, коју је усвојило ваздухопловство САД. Ова стратегија такође потиче још из периода хладног рата када су се Американци определили за конструисање бомбардера који ће моћи да пробију противваздушну одбрану Совјетског Савеза. Ради захтева за смањењем радарске уочљивости, настали су пројекти попут Ф-117, као и најновији амерички стратешки бомбардер ниске уочљивости Б-2 који такође носи нуклеарне бојеве главе

[\[14\]](#)

. Још један куриозитет везан за амерички нуклеарни арсенал је да Пентагон планира да контролу над својим нуклеарним арсеналом преда супербрзом рачунару који ће се налазити у Лос Аламосу.

[\[15\]](#)

На основу свих ових података можемо да видимо да је број нуклеарних пројектила у арсеналу САД и Русије заиста импозантан. Две највеће светске суперсиле су пре потписивања споразума СТАРТ заједно имале више од седам хиљада бојевих глава, што је капацитет довољан да се уништи планета неколико пута.

Историјат споразума СТАРТ

Иако је период хладног рата карактерисала атмосфера константног страха за будућност планете, сетимо се кубанске кризе између тадашњег СССР-а и САД, када се свет готово налазио на ивици нуклеарног сукоба. Пажња се сада окреће, а нарочито на Западу, ка терористима који би евентуално дошли у посед тактичких нуклеарних бомби. Управо због опасности од деструктивне моћи овог оружја до које је довела потпуно неразумна хладноратовска трка у наоружању политичари су ипак постали свесни

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

потребе да на неки начин овај убиствени арсенал мора ако не да се потпуно укине, онда макар да се стави под контролу тако што ће највеће нуклеарне силе смањити број нуклеарних пројектила. Тим поводом су амерички председник Барак Обама и руски председник Дмитриј Медведев у четвртак, 8. априла, у Прагу потписали споразум под именом СТАРТ III. [\[16\]](#)

Осврнимо се најпре на споразуме који су претходили овом, по многима историјском споразуму. Било је неколико споразума о неширењу нуклеарног наоружања од којих су неки још увек, бар формално, на снази. Године 1968. у Њујорку је потписан Споразум о неширењу нуклеарног наоружања. Поменути споразум ступио је на снагу 5. марта 1970. године. У споразуму учествује 189 држава од којих су пет признате као нуклеарне силе, а то су, као што смо поменули, САД, Русија, Британија, Француска и Кина. Споразум је потписан на иницијативу Ирске и Финске. Споразум почива на три “стуба”: неширење нуклеарног оружја, разоружање и право да се нуклеарна енергија користи у мирнодопске сврхе, ово је можда једна од најконтроверзнијих тачака овог споразума, што и доказује тренутно актуелна криза око иранског нуклеарног програма. Иако је у почетку овај уговор требало да буде на снази 25 година, земље учеснице су се договориле да траје неограничено. Овај споразум је још увек на снази, али с обзиром на то да је реч о формалном документу који не регулише број нуклеарних бојевих глава, био је неопходан споразум који ће конкретно одредити број пројектила. Године 1972. између СССР-а и САД потписан је споразум о ограничењу антибалистичких пројектила.

Први споразум СТАРТ потписан је 31. јула 1991. на самиту у Москви. Потписали су га тадашњи председник СССР-а Михаил Горбачов и амерички председник Џорџ Буш. Овај споразум је ступио на снагу 5. децембра 1994. године. Ово је био први документ ове врсте између Совјетског Савеза и САД. Циљ СТАРТ I био је да се осигура паритет између две стране. Нуклеарни потенцијал ових земаља требало је да буде мањи за 30 одсто. [\[17\]](#) Овај споразум на снази је био 15 година, односно, све до децембра прошле године, што је један од разлога потписивања споразума СТАРТ III.

У Москви је 3. јануара 1993. године потписан споразум СТАРТ II који упркос томе што је био ратификован никада није ступио на снагу. Наиме, Американци су се 13. јуна 2002. године једнострано повукли из споразума о ограничењу антибалистичких пројектила након чега су се Руси повукли из споразума СТАРТ II. Образложење за америчко повлачење из споразума дао је бивши председник Џорџ Буш у за њега нимало неизненађујућем маниру: “Закључио сам да споразум о ограничењу балистичких пројектила смањује способност наше владе да развије средства помоћу којих ће да заштити наше становништво од будућих терористичких или нуклеарних напада одметничких земаља”.

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

Руски председник Владимир Путин само је кратко прокоментарисао: “Овај корак за нас не представља изненађење, међутим ми сматрамо да он ипак представља грешку.” [\[18\]](#)

На самиту у Москви 24. маја 2002. године председници Русије и САД потписали су додатни споразум о смањењу офанзивног стратешког наоружања по имену СОРТ. Циљ овог споразума било је ограничење оперативних нуклеарних пројектила на 1.700 до 2.200 за сваку страну. Овај ниво је по овом споразуму требало да се достигне до децембра 2012, али тако да су обе стране задржале право да одлуче о саставу у структури свог нуклеарног арсенала. [\[19\]](#) Овај споразум је познатији као Московски споразум. [\[20\]](#)

Потписивање судбоносног споразума?

Споразум СТАРТ III, који је потписан у Прагу [\[21\]](#) 8. априла, ограничава тзв. офанзивно наоружање, што подразумева, по наводима стручњака, да неће умањити одбрамбену способност САД и Русије. Поставља се питање да ли је ово умирило одређене интересне кругове у Америци који су изразили забринутост због наводног слабљења америчких одбрамбених потенцијала.

Обама је након потписивања изјавио: “Овај дан демонстрира опредељење Сједињених Држава и Русије, две нације које располажу са преко 90 процената светског нуклеарног потенцијала, да преузму одговорно глобално руковођење.” Он је између осталог додао и да: “Овај споразум унапређује стратешке способности, и у исто време нам дозвољава да постигнемо виши ниво сарадње између Русије и Сједињених Држава”. Обама је изјавио да споразум представља део напора да се “ресетују” амерички односи са Русијом.

Портпарол Беле куће је изјавио да овај споразум такође предвиђа тзв. обострани верификациони режим који подразумева теренске инспекције и међусобну размену информација. Судаћи по изворима у Белој кући, споразум не садржи било какво ограничење у погледу проба, развоја или размештаја тренутног или планираног одбрамбеног ракетног потенцијала САД, као што такође не ограничава ни америчке конвенционалне пројектиле дугог домета.

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

С друге стране, чини се да је СТАРТ III такође и по мери руских генерала из руског војног врха. Наиме, како су прошле године пренеле Риа новости, генерал Николај Соловцов, командант руских стратешких снага, изјавио је да руске стратешке нуклеарне снаге имају потребу за најмање 1.500 нуклеарних бојевих глава и да се ова чињеница мора узети у обзир у новом споразуму о контроли стратешког оружја. Русија не сме да пристане на број који је мањи од 1.500 пројектила, мада одлука почива на политичком руководству земље. [\[22\]](#)

Очигледно је да су политички лидери послушали процене војног врха и да је њихова одлука у складу са тзв. минималном проценом броја нуклеарних бојевих глава јер је закључак новог споразума да ће обе стране имати по 1.550 нуклеарних бојевих глава и 800 лансера. Ипак, ово представља значајно смањење нуклеарног арсенала обе земље [\[23\]](#)

Нова визија будућности

Споразум СТАРТ III 3 ће у наредних седам година смањити број нуклеарних бојевих глава. Значај овог споразума је засад превасходно дипломатски јер симболизује отопљавање односа између САД и Русије који су нарочито били заоштрени због кризе у вези са америчким антиракетним штитом. Будућност ће показати да ли ће споразум СТАРТ III бити успешнији од претходног споразума СТАРТ II, али једно је сигурно, уколико САД и Русија превазиђу проблеме око антиракетног штита, споразум би заиста могао да представља прекретницу у односима између највећих светских сила. У том погледу велику наду улива и Обамина нова нуклеарна стратегија. [\[24\]](#)

Наиме, администрација председника Обаме је усвојила нову доктрину која представља значајан помак у односу на стару агресивну доктрину бившег председника Буша. Ова доктрина која је усвојена два дана пре потписивања споразума СТАРТ III представљала је увод у поменути споразум, али исто тако она на неки начин значи да САД одустају од широке одмазде нуклеарним оружјем. Нова стратегија подразумева уздржавање од нуклеарног одговора који би био усмерен против земље која евентуално нападне САД хемијским или биолошким оружјем. Али, исто тако, САД не би одговориле нуклеарним пројектиlima ни у случају општег напада конвенционалним снагама.

Међутим, ово још увек не значи да су САД промениле политику према Ирану или

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

Северној Кореји, јер је Обама задржао могућност одмазде нуклеарним нападом на ове две земље. Иако ова стратегија није у потпуности задовољила циљеве удружења која се противе ширењу нуклеарног наоружања, она ипак представља значајан напредак у односу на политику Џорџа Буша који је задржао право нуклеарног одговора чак и у случају конвенционалног напада.

Америка третира Северну Кореју и Иран на овај начин зато што сматра да се ове земље не придржавају споразума о ограничењу нуклеарног оружја, што очигледно представља двоструку игру јер и Израел одбија да потпише споразум о неширењу нуклеарног оружја.

Многобројне тешкоће и будућност споразума СТАРТ

Један од озбиљних проблема са којим ће се суочити споразум СТАРТ односи се на проблемса америчким антиракетним штитом у Источној Европи који је наводно намењен за заштиту америчких европских савезника од иранских балистичких пројектила. Свакако, стручњаци се слажу по питању тога да поменути систем нема никакве везе са Ираном, већ да представља истурени положај америчких ракетних потенцијала који угрожавају руски одбрамбени потенцијал.

Румунија је прихватила да на својој територији инсталира поменути систем након што су услед руског притиска Американци одустали од планова да се ракете инсталирају у Пољској, а осматрачки радар у Чешкој. [\[25\]](#)

Руски председник је изјавио да је Русија задржала право да се повуче из споразума СТАРТ уколико амерички антиракетни штити буде инсталиран на Балкану. Видимо да будућност споразума СТАРТ зависи од многобројних фактора и да је још увек далеко од тога да представља историјску прекретницу.

Ово нарочито долази до изражаја уколико узмемо у обзир Северну Кореју и Израел који упорно одбија да се изјасни по питању свог нуклеарног потенцијала. Услед овога Египат и Турска су планирали да на предстојећем самиту у Вашингтону који је посвећен смањењу нуклеарног наоружања покрену питање израелског нуклеарног потенцијала и одбијања ове земље да потпише споразум о контроли и ограничењу нуклеарног оружја. Из овог разлога Бењамин Нетанјаху је само долио уље на ватру тиме што је одбио да

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

учествује на поменутом самиту. [26]

С друге стране, британски премијер Гордон Браун је изразио спремност да смањи број подморница са нуклеарним пројектилима са четири на три. “Ако желите да спречите ширење нуклеарног наоружања, онда морате да се понашате у духу споразума о његовом неширењу, а то значи да свака земља која има нуклеарно оружје треба да покуша да смањи свој арсенал.”

Судећи по овоме свет је зашао у мирније воде јер макар постоји воља да се број нуклеарних бојевих глава смањи, иако цифра 1.550, колико их имају Русија и САД, и даље застрашује. Међутим, чини се да највећу непознаницу и проблем на међународној сцени не представљају огромни амерички и руски нуклеарни арсенали, већ земље попут Северне Кореје и Ирана, а нарочито Израел који упорно крије број нуклеарних бојевих глава и који избегава чак и сваки помен о томе јер жели да задржи ексклузивно право на то да буде једина земља у региону која ће имати нуклеарни потенцијал. Оно што је битно је да су у последње време односи између Израела и САД захладнели због изградње израелских насеља на Западној обали, иако Нетанјаху одбацује критике на рачун политике Барака Обаме. [27]

Такође, далеко је мања опасност од тзв. глобалног нуклеарног холокауста од опасности која прети од локалних нуклеарних сукоба са огромним бројем цивилних жртава и несагледивим последицама. Нарочито треба имати на уму Индију и Пакистан, који су већ водили четири рата око контроле над планинским Кашмиром.

Можемо само да се надамо да ће разум ипак превладати и да до најгорег неће доћи. Нуклеарно оружје, уколико већ постоји, треба да служи само једној сврси, а то је одвраћање. И једна једина атомска бомба је више него довољна.

[1] <http://nuclearweaponarchive.org/Usa/Tests/>

[2] <http://www.sipri.org/research/armaments/nbc/nuclear>

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

[3] <http://www.youtube.com/watch?v=hesaGoYfyV8> ,

http://www.metacafe.com/watch/513965/topol_m/

[4] <http://www.globalsecurity.org/wmd/world/russia/bombers.htm>

<http://www.youtube.com/watch?v=I6EX9Ef4x6A&feature=related>

[5] <http://www.youtube.com/watch?v=I6EX9Ef4x6A&feature=related>

[6] <http://www.nukestrat.com/russia/subpatrols.htm>

[7] <http://english.pravda.ru/world/americas/05-08-2009/108624-submarines-0>

[8] http://www.armscontrol.ru/start/rsf_now.htm

[9] <http://russianforces.org/>

[10] <http://nuclearweaponarchive.org/Usa/Weapons/Allbombs.html>

[11] <http://www.fas.org/nuke/guide/usa/slbm/index.html>

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

[12] <http://www.naval-technology.com/projects/ohio/>

[13] <http://www.youtube.com/watch?v=kgONfUF4EBw>

[14] <http://www.youtube.com/watch?v=52Uqwmvlf14&feature=related>

[15] <http://www.personalmag.rs/opusteno/tehno-nauka/americki-nuklearni-arsenal-nadzirace-najbrzi-kompjuter-na-svetu/>

[16] <http://edition.cnn.com/2010/POLITICS/04/08/obama.russia.treaty/index.html?hpt=P1>

[17] <http://en.beta.rian.ru/infographics/20090602/155149655.html>

[18] <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/1707812.stm>

[19] <http://en.rian.ru/world/20090622/155316207.html>

[20] <http://www.state.gov/t/vci/rls/rpt/88187.htm>

[21] <http://edition.cnn.com/2010/POLITICS/04/08/obama.russia.treaty/index.html?hpt=P1>

[22] <http://en.rian.ru/russia/20090610/155218357.html>

[23] <http://en.rian.ru/infographics/20100405/158439571.html>

СТАРТ 3: историјски споразум по трећи пут

Пише: Владимир Јевтић
четвртак, 15 април 2010 12:43

[24] <http://www.guardian.co.uk/world/2010/apr/06/barack-obama-nuclear-weapons-review>

[25] <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/175374/Rumunija-prihvatala-americki-raketni-stit->

[26] <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/184357/Netanijahu-otkazao-ucesce-na-nuklearnom-samitu-u-SAD>

[27] <http://www.blic.rs/Vesti/Svet/182766/Netanijahu-odbacuje-kritike-na-racun-Obame>